

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	กลไกทางสังคมที่มีศักยภาพในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน
ชื่อผู้เขียน	นางอุบล หมุดธรรม
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต	สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยงยุทธ เป็ถียนผดุง ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ ลิ้มสุวรรณ กรรมการ อาจารย์วิสุทธิ วานิช กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง กลไกทางสังคมที่มีศักยภาพในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนและกลไกทางสังคมที่มีศักยภาพในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนแห่งหนึ่งที่อยู่แถบชานเมืองเชียงใหม่ พื้นที่ดังกล่าวมีการแพร่ระบาดของยาเสพติด และมีกิจกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล จำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ ตามวัตถุประสงค์และนำเสนอโดยการบรรยาย และสรุปเชิงวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน คือการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้เสพยาเสพติดในชุมชนที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2522 เริ่มจากผู้สูบกัญชา 2 คน และในปี พ.ศ. 2533 มีผู้ใช้ยาเสพติดประเภทเฮโรอีนหรือผงขาวในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น ซึ่งในปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2544 มีผู้ใช้ยาเสพติด 9 คน แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มผู้เสพยาในชุมชนและมีเพื่อนที่เสพยาอยู่ในชุมชนด้วย จำนวน 4 คน และกลุ่มที่เสพยาติดกับเพื่อนนอกหมู่บ้านหรือหามาเสพยาในบ้านของตัวเอง 5 คน การมีผู้เสพยาเสพติดในชุมชนทำให้เกิดปัญหาหลายด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านการศึกษา ด้านการประกอบอาชีพ ด้านปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวและเครือญาติ ด้านการเงินและด้านสุขภาพ

2. กลไกทางสังคมที่มีศักยภาพที่ชุมชนใช้ในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่ได้ผลมากที่สุด คือวิถีชีวิตของชาวบ้าน ที่คนในชุมชนมีความสนิทสนมคุ้นเคยกันแบบเครือญาติ ซึ่งทำให้มีการช่วยกันดูแลพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของสมาชิกชุมชน การนิเทศและการต่อต้านทั้งต่อหน้าและลับหลัง กลไกทางสังคมที่มีศักยภาพรองลงมาได้แก่ ครอบครัว/การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว การเอาใจใส่ การไม่ให้คบเพื่อนที่ใช้ยาเสพติด การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ การให้ช่วยงานที่พ่อแม่ทำ และการลงโทษเมื่อไม่ปฏิบัติตาม

Thesis Title	Social Mechanisms Capable of Preventing the Spread of Narcotic Drugs in the Community		
Author	Mrs.Ubon Modtum		
M.Ed.	Nonformal Education		
Examining Committee	Asst.Prof.Yongyudh Plianpadung	Chairman	
	Assoc.Prof.Dr.Chukiat Leesuwana	Member	
	Lect.Visut Vanich	Member	

Abstract

The thesis probed the problem of narcotic drugs spread in the community and social mechanisms capable of preventing such phenomenon. The study site was one suburban area of Chiang Mai Province which had been plagued with such a spread and carrying out certain community-based drug prevention activities for quite some time. The researcher collected needed data from relevant documents, via focus group discussions, participant and nonparticipant observations, and in-depth interviews. Collected data were subsequently cross-checked, classified and categorized according to set objectives and predetermined conceptual/theoretical frameworks. Analyzed and interpreted results were then analytically and descriptively presented.

Findings were as follows :

1. The problem was manifested first by the increase in number of drug addicts within the community. Beginning in 1979, 2 persons were found smoking marijuana. In 1990, there was an increased number of heroin or white powder users. In 2001, there were altogether 9 drug users, 4 of which were community-based with friends in the community doing likewise and 5 other took the drugs with friends outside of their community or managed somehow to obtain them but took them within their homes. Having drug users in the community brought about a number

of problems. Chief among them were educational, occupational, financial, health, and interactions with family members and friends.

2. The most effective preventive mechanisms were general folk ways of life characterized by kinship-type intimacy which served to control community members' inappropriate behavior and gossips as well as outright open and behind-the-scene opposition/rejection. Other less effective mechanisms comprised families, their rearing and caring practices which discouraged the association with friends who were taking drugs; the assignment of functions and responsibilities in support of parental work; and punishment in case those members went astray.